VN2026-012833
Bureau Monumenten en Archeologie

Gemeente Amsterdam

DB

Voordracht voor DB Stadsdeel Centrum van 10 november 2026

Portefeuille

Agendapunt A3

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Geldersekade 91 aanwijzen als gemeentelijk monument

Het dagelijks bestuur Stadsdeel Centrum besluit

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum besluit:

1. Kennis te nemen van de aanleiding en de brief van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) om Geldersekade 91 op gemeentelijk niveau te beschermen (bijlage 01);
2. Kennis te nemen van de monumentenbeschrijving van Geldersekade 91 opgesteld door Bureau Monumenten en Archeologie (bijlage 02);
3. Kennis te nemen van het positieve advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (bijlage 03);
4. Kennis te nemen van de contour; de contour geeft de exacte afbakening van het perceel en het voormalige achterhuis weer (bijlage 04);
5. Kennis te nemen van het feit dat er geen zienswijzen op het voornemen zijn ingediend;
6. Te besluiten Geldersekade 91 aan te wijzen als gemeentelijk monument.

Kernboodschap

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum besluit Geldersekade 91 aan te wijzen als gemeentelijk monument. Het dagelijks bestuur volgt hierbij het positieve advies van de Commissie Omgevingskwaliteit.

Bestuurlijke achtergrond

Het achterhuis van Geldersekade 91 bevindt zich achter het buurpand Geldersekade 89. Dit pand vormde van oudsher één geheel, maar is later gesplitst waarbij het voorhuis (nr. 89) een rijksmonument werd (rijksmonument 1149) en het achterhuis kadastraal bij nr. 91 ging horen. De verwachting was dat het achterhuis wat kadastraal nu bij nummer 91 hoort maar voorheen bij Geldersekade 89 hoorde, over een zeer bijzonder houtskelet beschikt. Nadat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) op 19 maart 2024 heeft aangegeven zeer terughoudend te zijn met het uitbreiden van het rijksmonument en heeft geadviseerd gemeentelijke bescherming te onderzoeken, heeft het dagelijks bestuur de procedure gestart (17 maart 2026) om het object te onderzoeken en wellicht te beschermen als gemeentelijk monument.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

De aanwijzing van een gemeentelijk monument is op basis van Erfgoedverordening Amsterdam, artikel 3, eerste lid, een bevoegdheid van het college van B&W. Deze bevoegdheid is op grond van de Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Amsterdam 2022 gemandateerd aan het dagelijks bestuur.

Onderbouwing besluit

Ad 1. Het achterhuis van Geldersekade 91 bevindt zich achter het buurpand Geldersekade 89. Dit pand vormde van oudsher één geheel, maar is later gesplitst waarbij het voorhuis (nr. 89) een rijksmonument werd en het achterhuis kadastraal bij nr. 91 ging horen. Naar aanleiding van het vermoeden van een zeer waardevol houtskelet is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) verzocht de contour van het rijksmonument Geldersekade 89 aan te passen om het achterhuis mee te beschermen. De RCE heeft echter conform zijn terughoudende aanwijzingsbeleid geadviseerd om de bescherming via de gemeentelijke erfgoedstatus te laten verlopen (bijlage 01). Vervolgens heeft stadsdeel Centrum Bureau Monumenten en Archeologie gevraagd het pand te onderzoeken met het oog op aanwijzing als gemeentelijk monument.

Ad 2. In de monumentenbeschrijving van Bureau Monumenten en Archeologie (bijlage 02) wordt geconcludeerd dat het pand Geldersekade 91 van grote architectonische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde is. Het woon-winkelhuis heeft een voorgevel die in de huidige verschijningsvorm dateert uit 1881. Het achterhuis vertegenwoordigt een zeer hoge architectuurhistorische en zeldzaamheidswaarde vanwege de aanwezigheid van een goed bewaard en rijk gedecoreerd houtskelet uit het eerste kwart van de 17de eeuw (ca. 16151625). De rijke profilering, het snijwerk en de ingelaten kinderbinten zijn binnen de Amsterdamse context uiterst zeldzaam. De vondst van een dergelijk gaaf en hoogwaardig afgewerkt houtskelet geldt als een bijzondere verrijking van het Amsterdamse erfgoed.

Ad 3. De Commissie Omgevingskwaliteit (COK) heeft op 26 januari 2026 positief geadviseerd over het voornemen om Geldersekade 91, waaronder het achterhuis achter Geldersekade 89, aan te wijzen als gemeentelijk monument (bijlage 03). De commissie onderschrijft de hoge cultuurhistorische, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarden en benadrukt in het bijzonder de uitzonderlijke zeldzaamheidswaarde van het 17de-eeuwse houtskelet.

Ad 4. De contour geeft de exacte kadastrale afbakening van het pand weer. Deze afbakening is noodzakelijk voor de formele aanwijzing als gemeentelijk monument en de opname in het gemeentelijk Monumentenregister (bijlage 04).

Ad 5. Na het besluit tot het starten van de procedure en het opleggen van de voorbescherming is de belanghebbende in de gelegenheid gesteld zijn of haar zienswijze kenbaar te maken. Er is geen zienswijze ingediend.

Ad 6. Gezien de vastgestelde monumentale waarden in de beschrijving van Bureau Monumenten en Archeologie, het positieve advies van de Commissie Omgevingskwaliteit en het feit dat er geen zienswijzen zijn ingediend, is er voldoende wettelijke en inhoudelijke grondslag om Geldersekade 91 aan te wijzen als gemeentelijk monument.

Advies en afstemming

Het advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (d.d. 26 januari 2026) is bijgevoegd in de bijlagen.

Duurzaamheid

Het besluit helpt bij onze doelen voor duurzaamheid. Het besluit zorgt voor:

- Minder uitstoot van broeikassen (klimaatneutrale stad), de productie van nieuwe bouwmaterialen en de bouw van nieuwe gebouwen zijn zeer energie-intensief en gaan gepaard met aanzienlijke CO_2-uitstoot. Door bestaand erfgoed te behouden, onderhouden en te verduurzamen, wordt deze uitstoot vermeden. Hoewel monumentale panden veelal

van nature niet energiezuinig zijn, zijn er veel mogelijkheden om ze te verduurzamen zonder hun erfgoedwaarden te verliezen.

- Verminderen en hergebruik van materialen (circulaire stad), monumenten staan er vaak al honderden jaren. Dit betekent dat er in al die tijd geen sloop en nieuwbouw heeft plaatsgevonden, wat een enorme besparing van grondstoffen en energie oplevert. Door erfgoed te behouden en te hergebruiken, wordt het concept van de circulaire economie in de praktijk gebracht. Er wordt minder afval geproduceerd en de behoefte aan nieuwe grondstoffen wordt verminderd.

Participatie

Na de start van de procedure zijn de belanghebbenden om hun zienswijze gevraagd. De zienswijzentermijn was 6 weken (conform de Algemene wet bestuursrecht). Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Financiële onderbouwing

Het aan- of afwijzen van de status van gemeentelijk monument heeft geen financiële gevolgen voor de gemeente.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente

In overleg met de communicatieadviseur Bureau Monumenten en Archeologie en de woordvoerder van stadsdeel Centrum.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2026-056038	Stadsdeel Centrum Voordracht (pdf)
AD2026-056066	02 Beschrijving_Geldersekade91_achterhuis_Geldersekade89_10.pdf (pdf)
AD2026-056067	03 COK_advies Geldersekade 91.pdf (pdf)
AD2026-056068	01AntwoordRCEopAanvraagRijksmonument.pdf (pdf)
AD2026-056069	04 Contour Geldersekade 91.pdf (pdf)
AD2026-056070	BR kennisgeving n.a.v. besluit Geldersekade 91.docx (msw12)
AD2026-059433	BR kennisgeving n.a.v. besluit Geldersekade 91 - huurders.docx (msw12)

Uitslag

A Akkoord